

De Nederlandsche Bank N.V.

Uitzondering behandeling operationeel risico voor bepaalde categorieën effecteninstellingen

— Consultatiedocument —

nr. OP02A/NL

Februari 2005

Historisch document:
verstrekken consultatie

De Nederlandsche Bank geeft marktpartijen de gelegenheid commentaar te leveren op dit consultatiedocument. Reacties dienen uiterlijk op 30 april 2005 via e-mail of post te worden gestuurd naar:

Alfred Verhoeven
De Nederlandsche Bank N.V.
Divisie Toezicht Beleid
Postbus 98
1000 AB Amsterdam
E-mail: a.verhoeven@dnb.nl

Of

Frank van Dorth
De Nederlandsche Bank N.V.
Divisie Toezicht banken en andere financiële instellingen
Postbus 98
1000 AB Amsterdam
E-mail: f.van.dorth@dnb.nl

Als u meent dat belangrijke aspecten ten onrechte niet in het consultatiedocument aan de orde zijn gesteld, verzoeken wij u deze te signaleren en desgewenst voorstellen te doen voor de uitwerking.

INHOUD

I	INLEIDING.....	4
II	TOELICHTING ACHTERGROND.....	5
III	INHOUD UITZONDERINGEN.....	5
IV	ISSUES BIJ TOEPASSING UITZONDERINGEN.....	7
V	AANDACHTSPUNTEN TOEZICHT.....	8
VI	SAMENVATTING VOORNEMENS DNB.....	8

I INLEIDING

Dit document wordt door De Nederlandsche Bank N.V. (hierna DNB) gepubliceerd in het kader van de implementatie van het nieuwe Bazelse raamwerk en de daarop te baseren herziene EU-Richtlijnen¹. Het doel van dit document is om de intenties van het voorgenomen toezichtbeleid met betrekking tot de implementatie van de eenvoudige benaderingen van het operationele risico in het toezicht bekend te maken aan de sector en de reacties daarop te verzamelen.

De wijze waarop de analyses en intenties van DNB tot stand komen en de overwegingen die daarbij een rol spelen, staan beschreven in het algemene consultatiedocument inzake 'Consultatie en implementatie van het nieuwe Kapitaal Akkoord in Nederland' (Nr. P01A/NL). Dit document is gepubliceerd op de website van DNB (www.dnb.nl).

In de procedure zijn per onderwerp twee consultatieronden voorzien. De lopende eerste consultatieronde beschrijft de implementatievoorstellen op hoofdlijnen. In de loop van 2005 zal nog een consultatieronde plaatsvinden ten aanzien van geconcipieerde regelgevingsteksten. Vanwege de toekomstige invoering van de Wet financieel toezicht (Wft: wordt apart door het Ministerie van Financiën geconsulteerd) is de exacte vorm van en verantwoordelijkheid voor deze conceptregelgeving op dit moment nog niet vast te stellen.

Het voorliggende consultatiedocument over de vaststelling van de kapitaaleis voor operationeel risico is bestemd voor effecteninstellingen. DNB nodigt alle betrokken instellingen en hun brancheorganisaties uit commentaar te leveren op de voorstellen. De informatie die DNB verkrijgt uit de discussie met de sector over het te voeren beleid kan aanleiding geven tot aanpassingen. Op basis van het voorliggende document zal technisch overleg met de sector plaatsvinden.

De in dit document gepresenteerde analyses en intenties van DNB zijn gebaseerd op het voorstel voor 'recast' Europese Unie-Richtlijnen, gepubliceerd in juli 2004, inclusief in december 2004 door de Europese Commissie aangebrachte wijzigingen. Bij de behandeling in het Europese Parlement kunnen nog nadere wijzigingen worden aangebracht en zullen wellicht andere consultatiepunten naar voren komen. Het definitieve toezichtbeleid zal pas bekend zijn na de vaststelling van de definitieve Richtlijnen van de EU (voorzien ultimo 2005).

---

¹Voorheen aangeduid als CAD III, thans als Capital Requirements Directive in de vorm van Richtlijn/2000/12/EG recast en Richtlijn 1993/6/EG recast.

II TOELICHTING ACHTERGROND

De op basis van Bazel II geconcipieerde herziene Richtlijn 93/6 recast (hierna “de richtlijn”) bevat een aantal specifieke regels met betrekking tot het operationele risico bij effectenininstellingen. Het betreft hier een tweetal uitzonderingen op het algemene regime. Dit consultatiedocument behandelt de specifieke implementatie-issues die hieraan zijn verbonden.

Bij de kalibratie van de nieuwe solvabiliteitseisen volgens Bazel II is in verband met de introductie van de eisen voor het operationele risico een compensatie toegepast door middel van een verlaging van de eisen voor kredietrisico. Deze compensatie is effectief bij banken, maar voor effectenininstellingen geldt dat – anders dan bij kredietinstellingen – het kredietrisico zeer gering tot nihil is. Consequentie is dat voor effectenininstellingen in feite ten gevolge van de aparte kapitaaleis voor het operationele risico een verhoging van de totaaleis optreedt.

Deze omstandigheid heeft geleid tot het opnemen van twee uitzonderingen in de richtlijn voor bepaalde categorieën effectenininstellingen betreffende de kapitaaleis voor het operationele risico. Deze uitzonderingen zijn mede gebaseerd op de gedachte dat het operationele risico van effectenininstellingen in de bestaande regelgeving reeds voor een deel is afgedekt via de vaste-kosteneis. Deze vaste-kosteneis, bestaande uit 25% van de vaste kosten van de effectenininstelling van het voorafgaande jaar, vigeert naast de andere kapitaaleisen mede als bodem voor het minimale vereiste toetsingsvermogen.

III INHOUD UITZONDERINGEN

De uitzonderingen zijn gericht op twee soorten effectenininstellingen:

1. effectenininstellingen waarop de impact van het operationele risico in de praktijk gering wordt geacht (de 50k- en de – in Nederland niet voorkomende - 125k-instellingen) en
2. effectenininstellingen die weliswaar verschillende meer uitgebreide vergunningen hebben (730k-instellingen), maar in de praktijk een beperkt scala aan activiteiten uitoefenen.

In artikel 20, tweede en derde lid van de richtlijn zijn de twee uitzonderingen vastgelegd die zijn gekoppeld aan de toegestane activiteiten van drie categorieën effectenininstellingen. De inhoud van de uitzonderingen is als volgt.

Uitzondering 1: artikel 20, tweede lid (limited license waiver)

Aan effectenininstellingen die

1. niet mogen handelen voor eigen rekening en tevens
2. niet op eigen naam mogen doen aan underwriting en/of plaatsing van financiële instrumenten

kan door de toezichthouder worden toegestaan dat zij hun totale kapitaalbeslag berekenen als het **hoogste** van de volgende twee bedragen:

1. het totaal van de kapitaaleisen voor krediet-, positie-, afwikkelings- en tegenpartijrisico, grote posten, valuta- en commodities risico.
2. de vaste-kosteneis bestaande uit 25% van de vaste kosten van het voorafgaande jaar.

Het toetsingsvermogen dient dus minimaal de omvang te hebben van het hoogste van de bedragen sub 1. en sub 2. Deze uitzondering impliceert een algemene onthefving van de eisen voor operationeel risico en is in de Nederlandse situatie potentieel toepasselijk op alle 50k instellingen.

Uitzondering 2: artikel 20, derde lid (limited activity waiver)

1. Aan effectenininstellingen met een minimaal vereist toetsingsvermogen €730.000, die alleen voor eigen rekening handelen met het oogmerk om een cliëntenorder uit te voeren of om toegang te verkrijgen tot een erkende beurs, terwijl zij opereren als agent of een order van een cliënt uitvoeren, dan wel

2. effectenininstellingen met een minimaal vereist toetsingsvermogen van €730.000 (730k) die
- a. geen gelden of effecten van cliënten aanhouden²,
  - b. alleen voor eigen rekening en risico handelen,
  - c. geen externe cliënten hebben en
  - d. waarvan de uitvoering en afwikkeling van transacties plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van en gegarandeerd door een clearinginstelling

kan door de toezichthouder worden toegestaan dat zij hun kapitaalbeslag berekenen als de **som** van

1. het totaal van de kapitaaleisen voor krediet-, positie-, afwikkelings- en tegenpartijrisico, grote posten, valuta- en commodities risico en
2. de vaste-kosteneis bestaande uit 25% van de vaste kosten van het voorafgaande jaar.

De tweede uitzondering impliceert de mogelijkheid om in de berekening van het totale kapitaalbeslag voor bepaalde typen 730k-instellingen de eis voor operationeel risico te vervangen door de vaste-kosteneis. Het toetsingsvermogen dient in dit geval dus minimaal te bedragen het totaal van de sub 1. genoemde eisen plus de eis voor operationeel risico, dan wel, bij toepassing van de uitzondering, het totaal van de sub 1. genoemde eisen plus de vaste-kosteneis. Deze optie is in het Europese overleg gepresenteerd als een verlichting in het regime, maar zal in de praktijk

---

² Deze activiteit is in Nederland aan effectenininstellingen per definitie niet toegestaan.

niet altijd leiden tot een daling van de totale eis. De vaste-kosteneis kan immers ook hoger zijn dan de eis voor operationeel risico³.

IV ISSUES BIJ TOEPASSING UITZONDERINGEN

De beslissing tot toepassing van de uitzonderingen is een discretionaire bevoegdheid van de toezichthouder die volgens de huidige voorstellen van het Ministerie van Financiën in een AMvB zal worden vastgelegd⁴. De daarbij door de richtlijn aangereikte criteria zullen naar verwachting een onderdeel van de toezichthouderregels gaan vormen.

Bij de implementatie speelt de principiële vraag van de keuze tussen:

1. toepassing van de uitzonderingen op generiek niveau, dat wil zeggen a-priori geldend voor alle instellingen van de relevante categorie, of
2. toepassing van geval tot geval, met andere woorden, op basis van individuele beslissingen van de toezichthouder op aanvraag per effecteninstelling.

Ten aanzien van de uitzondering voor de 50k instellingen geeft de richtlijn heldere criteria. Het gaat namelijk om instellingen die in lijn met hun vergunning bepaalde activiteiten niet uitoefenen. DNB is daarom voornemens om deze uitzondering generiek op alle Nederlandse instellingen in deze categorie toe te passen. Argumenten hiervoor zijn:

- de beperkte activiteiten van de instellingen,
- het niveau van de bestaande eisen is zodanig dat een additionele operationeel-risico-eis voor materiële problemen zou zorgen,
- het onderlinge level playing field is gebaat bij generieke toepassing,
- te verwachten generieke toepassing in andere EU-lidstaten.

Ten aanzien van de uitzondering voor 730k-instellingen zijn de criteria uit de richtlijn gecompliceerder. De uitzondering is volgens de Richtlijn beschikbaar voor bepaalde subcategorieën van de 730k-instellingen, waarvoor de criteria minder objectief zijn. Dit aspect, en het feit dat de 730k-uitzondering, zoals eerder is geconstateerd, in sommige gevallen geen verlichting maar een verzwaring van de eisen veroorzaakt, maakt generieke toepassing - als dit al mogelijk zou zijn - ongewenst. Dit betekent een keuze voor een individuele behandeling. Over toepassing van deze 730k-uitzondering zal op individuele aanvragen door DNB worden beslist. Een 730k-instelling zal uiteraard geen aanvraag doen voor toepassing van de uitzondering wanneer zijn vaste-kosteneis hoger is dan de berekende nieuwe eis voor het operationele risico.

---

³ Deze bevinding is in de Nederlandse situatie bevestigd in eerdere proefberekeningen. Aan de hand van recente cijfers zal de analyse nog eens worden herhaald.

⁴ De formulering is 'the competent authorities may allow investment firms...'

V AANDACHTSPUNTEN TOEZICHT

De in de Richtlijn aangeduide 730k-instellingen die in aanmerking komen voor de uitzondering zijn in twee verschillende categorieën onderverdeeld die zich als volgt laten omschrijven:

1. Voor de eerste categorie 730k-instellingen geldt dat de posities die een instelling inneemt alleen maar te maken mogen hebben met een zuivere rol als agent die orders doorgeeft en die bij grote orders af en toe kortstondig eigen posities moet innemen om deze orders te kunnen uitvoeren. De instelling mag dus in het geheel niet voor zichzelf handelen. In het uitvoerende toezicht zal worden gecontroleerd of de instelling zich hier aan houdt. Bovendien zal van de desbetreffende instellingen worden verlangd dat zij een complianceverklaring ondertekenen.
2. De tweede categorie 730k-instellingen bestaat uit de proprietary traders die juist alleen voor eigen rekening handelen en dus ook niet de belangen van cliënten kunnen schaden. Voor deze groep van instellingen geldt de eis dat de uitvoering en afwikkeling van transacties plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van en gegarandeerd door een clearing instelling

In de Nederlandse omstandigheden speelt hier de koppeling van het vergunningenstelsel aan de uitgeoefende activiteiten. Met name bij de 730k-instellingen komen verschillende combinaties van vergunningen voor, waarvan bovendien niet zeker is of die in alle gevallen ook werkelijk gebruikt worden. De werkelijke benutting van de vergunningen zal dan ook per individuele instelling verschillen. Dit betekent dat de aanvraag tot toekenning van een uitzondering en naleving van de criteria in de praktijk expliciet onderdeel zullen vormen van het lopende toezicht. Van de instellingen wordt verwacht dat zij zullen streven naar bestendigheid in hun keuze om al dan niet in aanmerking te komen voor de toepassing van de uitzondering.

VI SAMENVATTING VOORNEMENS DNB

1. Generieke toepassing van de uitzondering voor 50k instellingen (betekent feitelijke ontheffing van de eis voor operationeel risico).
2. Individuele toepassing van de uitzondering voor twee categorieën 730k-instellingen. Doorlopende toetsing van het nakomen van de criteria vindt plaats aan de hand van monitoring van de werkelijk uitgeoefende activiteiten. Een verplichte complianceverklaring van desbetreffende instellingen is in overweging.